

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

„ „ 60 „ (30 lei)

„ „ 30 „ (15 lei)

O lună 10 „ (5 lei)

In nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată C. 1.50 a doua
și a treia oară C. 1.20

Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Paiangenu

Infuriat că o crenguță, în jurul căreia își împânzise rețeaua, îi împiedecă dela urmărirea mai grabnică a muștelor ce vână, într'o hotărîre nebună o rupse, crezând că s'a scăpat de ea pe veci. Bucuria paiangenuului a fost scurtă. Venind un vântuleț, prinse pânza, care acum nu mai avea de ce se răzîmă, și o svârli cu paiangen cu tot într'un rîu, unde s'a înecat.

Icoana aceasta din natură trebuie s'o aibă înaintea ochilor conducătorii noștri, când aud strigînd în gura mare, pe unii smintiți: „Jos preoții! Destul ne-au prostit până acum! Ei au lungit bătaia! Ei sunt pricina, că nu se împart pămînturile mai curînd!“ și alte bazaconii de acestea, de încremenești când le auzi.

Da! vor fi ei preoții și piedecă în calea câte unuia, care vrea să-și vîneze prada și să-și ia încă trebușoarele eu totul nejeat și nemustrat de nime.

Dar sunt și razim! Dacă-i adevărat ce-a zis unul din cei mai de seamă bărbați politici ce-am avut, Aurel C. Popovici, că dela credința creștină a popului nostru atîrnă toate credințele lui, toată ființa lui morală și națională în lume, atunci e adevărat și aceea că nu există stîlp mai puternic pentru neamul românesc decît preoțimea lui.

Să ne închipuim numai, ce-ar face statul singur în lupta contra bolșevismului, anarhismului și nihilismului? Ar sta neputincios, ori ar pedepsi cel mult faptele și vorbele îndreptate împotriva lui, dar n'ar putea pune capăt cugetelor și poftelor păcătoase, din care provin atacurile. Impotriva acestora singură biserica poate lupta prin cuvîntul preoților și prin tainele sfînte împărtășite tot de ei.

Lucrurile acestea le știu dușmanii neamului nostru mai bine decît unii dintre noi. De aceea în năzuința lor păcătoasă de-a aduce și neamul nostru la pierirea, în care se află ei, nu cutesc să atace deadreptul statul românesc, atacă însă biserica răspîndind fel de fel de min-

ciuni despre preoții ei, știind că, prăbușindu-se aceasta, se prăbușește însaș temelia ființei noastre naționale.

Să fim cu băgare de seamă și să cercăm spiritele, vorba apostolului, totdeauna, dar mai ales, acum în preajma alegerilor.

Trupele românești au evacuat ținutul de dincolo de Dunăre. Ziarele din Budapesta publică următorul comunicat al Comandamentului român din Budapesta:

Pentru încunjurarea diferitelor știri tendențioase se aduce la cunoștința publică:

1. Trupele noastre, la ordinul Comandamentului român, au evacuat părțile ocupate de dincolo de Dunăre și le-au predat armatei ungurești, care le-a și luat în stăpînire pentru păstrarea ordinii.

Până la ulterioare dispoziții trupele românești vor ține ocupată linia dela Tath-Bicske spre apus — adevă șesul Váli. Predarea s'a făcut în deplină ordine și înțelegere cu autoritățile maghiare.

2. Înainte de depărtarea trupelor noastre din Veszprém, autoritățile maghiare din localitate și populația orașului au dat un banchet trupelor noastre și și-au exprimat recunoștința pentru faptul că, trupele române, au restabilit din nou ordinea și siguranța în oraș, și pentru purtarea trupelor care în toate acțiunile lor au fost conduse de simțul dreptății și al umanității.

3. Se amintește din nou că toți aceia cari cu voia sau fără rea voință răspîndesc știri false tendențioase vor fi duși înaintea tribunalului militar.

Comandamentul militar român din Budapesta.

Congresul general al preoților gr.-orientali.

Dupăce atât preoțimea gr.-catholică, cât și cea gr.-orientală din teritoriile alipite la România-veche și-au ținut congresele lor era firesc să se țină și un congres al tuturor preoților greco-orientali din România întregită. Și acesta s'a și ținut în zilele

de 30 Septembrie, 1 și 2 Octombrie în București.

La acest prim congres al tuturor preoților gr.-orientali au și alergat preoții din toate părțile Țării noastre frumoase și au discutat mai multe chestiuni de ordin spiritual și administrativ.

La propunerea părintelui Nicolae Bălan din Sibiu s'a admis autonomia bisericii și s'a dat cetire următorului deziderat, care a fost admis de toți cei prezenți:

Preoțimea ortodoxă română, întrunită în primul ei congres în București, discutând amănunțit chestiunea unificării și a organizării Bisericii ortodoxe din cuprinsul României întregite, a căzut de acord asupra următoarelor deziderate:

4. Întreaga preoțime română dă expresie viei sale dorințe ca, drept consecință a înlăptuirii unității politice naționale a neamului nostru și în conformitate cu canonul 30 Apostolicesc, singuraticile bisericii ortodoxe române din cuprinsul României întregite, să fie împreunate într'o singură bis. ort. rom. autocefală, avînd, ca organ central al unității sale spirituale pe Sf. Sinod, compus din toți ierarhii ei.

2. Cerem ca statul român, păstrîndu-și tradiționalul caracter ortodox și acordînd bisericii tot sprijinul moral și material, să recunoască și să garanteze în constituția sa deplină autonomie pe seama bisericii ortodoxe, care, ca instituție de cultură religioasă-morală și călăuzită de duhul celui mai luminat patriotism, va crește cetățeni devotați intereselor superioare ale statului.

3. Cerem instituirea unui congres superior bisericesc, ca for suprem legislativ și jurisdicțional, care va exercita în acord cu Sf. Sinod episcopesc, drepturile autonomiei bisericii. Congresul superior bisericesc se va alcătui din reprezentanții clerului și poporului din întreaga biserică.

La al treilea deziderat am avea și noi o observare. Statul român, după părerea noastră și în conformitate cu hotărîrile adunării dela Alba-Iulia nu-și mai poate păstra tradiționalul caracter ortodox. S'ar jieni

astfel libertatea celorlalte confesiuni din Patrie.

Statul român, care cuprinde astăzi atâtea confesiuni, va trebui să fie o mamă dulce a tuturor confesiunilor deopotrivă, dîndu-și întreg sprijinul său tuturor confesiunilor fără considerație. Altfel ajungem în contradicție nu numai cu hotărîrile dela Alba-Iulia, ci cu însaș dreptatea, carea după cât știm este »fundamentum regnorum«.

Congresul învățătorilor și profesorilor din Basarabia. Învățătorii și profesorii din sudul Basarabiei au ținut în Ismail un mare congres care a durat trei zile.

Cu această ocaziune s'au pus bazele „Asociației învățătorilor și profesorilor din întreaga Basarabie“. „Asociația“ va avea secțiuni în toate județele Basarabiei.

Între altele s'a hotărît prin statute ca inspectorii și revizorii școlari din Basarabia să fie numiți numai cu avizul „Asociației“.

De asemenea numirile și transferările în corpul didactic din această provincie să se facă tot numai cu avizul „Asociației“.

Scrisoare.

„Permisele s'au desființat“. — Imi scri lucrul acesta cu atîta veselie și naivitate „adorabilă“ că, bucuria ta m'a prins și pe mine.

În sfîrșit te vezi și tu la largul tău. Te vei mișca și vei lucra cum te vor ierta puterile împintenate de o hotărâtă voință se lucră fără preget la mărirea averii naționale.

Te văd adîncit asupra unor noi planuri de operațiuni economice, ca micul capital — ee ț'a mai rămas neconsumat de cei cinci copii ai tăi, cât timp ai bătut, patru ani, toate fronturile de războiu —, să-l sporești în aceasta țară a ta.

Permisurile te-au ținut încătușat și au fost o adevărată nefericire pentru tine. Ai cerut și tu din ele, dar, după colindări de vre-o cinci zile, te-ai întors desgustat și fără ispravă.

Și totuș permisurile, în situația morbidă în care ne aflăm, își au rostul și înțelesul lor adânc. Cei ce le au în mână pot ruina sau pot ridica un neam.

Ajunși stăpâni pe aceasta armă puternică am așteptat cu drept cuvânt o chiverniseală rațională și românească. Durere, cei ce au deținut aceasta armă, fie din neștiință, fie din interese personale egoiste, nu au știut-o folosi pentru apărarea și întărirea noastră. Dela oamenii noștri, cari i-am pus sau cari au fost cocoțați prin protecție în fruntea treburilor noastre, am așteptat o mai largă perspectivă și o mai inteligentă înțelegere a rosturilor noastre economice și a puterii ce prezintă în viața unui neam, o clasă mijlocie bine situată.

*

Mai bine de patru ani am fost duși, fără milă, ca vitele la abatoriu, pe toate fronturile de războiu. Partea sendentară și scutirile de războiu noi nu le-am cunoscut. Au rămas însă acasă toți veneticii, cari din conjuncturile ce le aduce războiul, s'au făcut milioneri, săcătuiindu-ne și măduva din oase.

A venit apoi revoluția și ne-am întors acasă, unde am găsit o situație cu totul schimbată: noi istoviți și sărăciți, ei îmbuibăți și înavuțiți. — Ne-a durut situația aceasta, dar n'am desperat, ci am început să ne croim planul de muncă cu îndărgirea omului ce vrea să trăiască. Și pe când era să ne apucăm de lucru a suflat din nou alarma; și am alergat acum cu toții din tot sufletul — la arme, că era vorba să ne apărăm viitorul și țara care era a noastră. Prin noi luptau generații întregi de desmoșteniți, luptă amarul și disprețul de veacuri. Acest pământ îngrășat cu sângele nostru, lucrat cu lacrimile și sudoarea noastră era în sfârșit al nostru. — Și l-am apărât cu toată mândria și demnitatea unui popor constient. — Iar pentru apărarea acestui pământ scump nu am cerut ajutorul străinilor, pripășiți în casa noastră. — Ne-am dus noi singuri, că ne simțeam destul de tari să putem „încheia bilanțul“ cu dușmanul nostru secular.

Pe străini i-am lăsat noi, de data asta, acasă, în sama oamenilor noștri, să-și vadă de treboarele lor.

Și acum, iubite, vine binecuvântarea ori blăstămul permisurilor.

În timpul cât am fost duși în războiu — într'un percent cum nu a mai fost alt neam din țara aceasta — și aruncați unde focul era mai groaznic, anume ca se fim exterminați, noi nu am cunoscut permisurile nici după formă, decum să le cu-

noaștem și să le simțim efectul lor. — Permisurile erau pentru cei „aleși“: unguri și ovrei, susținătorii „ideei“. Noi purtam războiul, ei se lefuiau acasă adunând tot ce a mai rămas, ca întărindu-se materialicește, după războiu să ne poată strivi, prin sărăcie, femeile și copiii și, ce biată a mai rămas, din bărbații întorși de pe front.

A fost un plan amănunțit lucrat și bine precizat și, dacă nu a succes, avem să mulțumim lui Dumnezeu.

S'au întors însă lucrurile și am ajuns noi, clăcașii, stăpâni. — Și ce am făcut noi oare cu puterea ajunsă pe mâna noastră? — Planul de lucru al dușmanului nostru, făcut cu atâta dibăcie și istețime, pentru ruina și nimicirea noastră, știutu-l'am aplica spre folosul nostru?!

Îmi scrii, iubite, din sătulețul tău din câmpie, că „or unde te întorci dai numai de jidani și de străini, cari aduc și adună toate“; și că unul, căruia te-ai plâns că nu ai putut esopera un permis, ți-a arătat cu o mândrie specifică ovreului vre-o zece permisuri. Iar tu, rușinat și amar în sufletul tău, mă întrebi, cum se poate lucrul acesta? Tu, om cinet, nu primești permis, ovreul însă care a prins partea „slabă“ a stăpânului, primește câte voiește. Și tu ești nevoit se stai pe loc și să te uiți cu durere, cum avușea și sudoarea noastră, luată dela gura copiilor noștri, să scurge mai departe în buzătarul străinului care ne va stăpâni și de aci încolo prin puterea banului. Și vom fi robi în propriul nostru pământ.

Înțelegi acum blăstămul permisurilor ajunse în mâni păcătoase?

Am fi așteptat ca permisurile să se dea exclusiv românilor. — Străinii înavuțiți din sudoarea, sângele și ruina noastră trebuiau puși la carantină și să nu li se mai dea nici un fel de permis — Ei, până acuma, au fost lipitorile neamului nostru, și fără considerare trebuiau depărtați de pre corpul acestui neam, care, încătușat cum era, a fost patul cald al tuturor scursorilor parasite, cari veneau în numele ideii ungurești.

Ajunși stăpâni era dreptul nostru se strigăm acestor parasiți „în lături“. — Și dacă nu s'a făcut aceasta — arată, la pătura diriguitoare, lipsa simțului practic și nepriceperea totală a situației și a intereselor noastre economice.

Ar fi fost un rău cu mult mai mic dacă nu se da permisuri nimănui, decât așa, că s'au risipit cu o ușurință păcă-

cătoasă, pentru cea mai corosivă pătură socială.

Să nu se zică că nu am fi avut elementele trebuincioase pentru comerț. Tu știi ce avem, și știi și aceea că poporul nostru, simțitor ca o basolă, isteți și speditiv, se stie acomoda foarte ușor la toate împrejurările și prinde situațiile cu o istețime specifică neamurilor latine.

Iar acuma, prinși ca într'un clește de capitalul străin, stăm zăpăciți pe ruinele prostiei și a lașității noastre.

Dar vom reveni, și ne vom ști mătura casa așa după cum o cer interesele noastre ca neam, alungând din cuiburile calde pe toți venalii.

Țineți firea; — vor veni alte vremuri! — Dumnezeu nu a putut se vrea să ne aducă la luminașul așteptărilor noastre seculare — ca să ne piardă apoi ticăloșia unora dintre noi. — În noi este credință și energie destulă să curățim atmosfera vieții noastre de aceste miasme asficioase. Al tău, Vasu.

Apel.

La căminul de copii din Târgul Murăș sunt primiți 200 copii săraci (150 români dela sate), cari primesc gratuită proviziunea peste zi. Când aduc aceasta la cunoștință, factotodată apel la maritimozitatea publicului românesc, rugându-l, să contribuie la susținerea căminului cu bani, ori cu alimente. Îndeosebi sunt rugați preoții și învățătorii, să explice poporului înșămăntatea institutului nostru și jertfa, care o aduce în scumpetea actuală pentru fii țărănilor dela sate și sa-i îndemne, ca să ne vină întru ajutor, pentru ca și noi să ne putem îndeplini datoria față de odraslele neamului nostru, cari doresc să-și stâmpere setea de știință din izvorul culturii române.

Orice dar să se dea primăriilor comunale, cari apoi le vor trimite la administrația căminului de copii, strada Săndor Iános nr. 10. Târgul Murăș la 10 Oct. 1911.

Emil Căliman,
preot, administratorul căminului.

Informațiuni.

— **Zăpadă în Blaj.** Astăzi dimineață, după două zile de ploaie neconținută, deasă și rece, ne-am trezit, că coperișele caselor sunt albe. Este zăpadă mai bine de un deget.

Zăpadă avem, dar lemne ca'n palmă.

— **Di Valda-Voevod, unul din delegații români la Conferință, va rămânea la Paris.**

Nu se știe încă dacă se va numi un nou delegat în locul d-lui Mișu sau dacă d. Antonescu, ministru țării la Paris, va fi autorizat să ia parte la lucrările conferinței în locul d-lui Mișu.

— **Ștergerea cenzurei scrisorilor postale s'a discutat în consiliul de miniștri ținut Luni după prânz.** Probabil, că această cenzură va fi ridicată.

— **Di Mișu acasă.** Aflăm din ziarele din vechiul Regat, că dl Mișu, delegatul României la Conferința de pace, a sosit Marți dimineața acasă cu trenul Sîmplon.

— **Prețuri maximele** au fost stabilite în Brașov pentru toate restaurantele, cofetăriile și cafenelele. Și aceste prețuri sunt destul de modeste. Oare la noi în Blaj până când ne vor tunde proprietarii de restaurante după bunul lor plac?

— **Cărbuni pentru căile ferate.** Dl Boilă, șeful resortului comunicațiilor din Ardeal, a încunoștințat direcțiunea centrală C. F. R. din Cluj, că poate organiza transporturi de 190 vagoane de cărbuni zilnic atât pentru nevoile căilor ferate transilvănene cât și pentru a celor din vechiul regat, Bucovina și Basarabia.

— **Preluarea clinicelor din Cluj.** În 14 c. s'a făcut preluarea clinicelor de pe lângă spitalul „Carolina“ din Cluj de către autoritățile românești, în urma hotărârii anterioare a Consiliului Dirigent.

— **Di Partenie Cosma acasă.** Aflăm din „Renașterea Română“, că dl Partenie Cosma, fostul director al „Albinei“ s'a întors Joi seara acasă la Sibiu, după ce patru ani a pribegit prin vechiul Regat și prin străinătate.

— **Di Iorga va vizita Basarabia** la începutul lunii Noemvrie, după cum aflăm din Chișinău.

— **În chestia unificării căilor ferate române a fost chemat dl Leo Bohățiel, directorul central al căilor ferate ardelenne la București din partea ministerului de lucrări publice.**

— **Sfințirea localului școlii civile de stat pentru fete, din Turda, împreună cu o festivitate, se va face în 26 Oct. Până atunci excepțional se mai pot face și înscrieri.** Venitul festivității e destinat fondului de fete, ce se va înființa. Mihail Găzdac, director.

APARE SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET.

Redactor responsabil: IULIU MAIOR.

Numărul cenzurat de: Ioan Moldovan.